

Vraag en aanbod voor beleidsevaluatie doorheen de beleidscyclus

Bart De Peuter
Joris De Smedt

VVBB-studievoormiddagen “Evaluatie, een meerwaarde voor beleid?”
Deel 1: Een verkenning van vraag en aanbod (9 juni 2006, Brussel)

INHOUD

- Wat is beleidsevaluatie?
- Vraag en aanbod in historisch perspectief
- Motieven voor beleidsevaluatie
- Plaats in de beleidscyclus
- Evaluatievragen en -criteria
- Vraag en aanbod in toekomstperspectief

INSTITUUT
VOOR DE
OVERHEID

Beleidsvaluatie - definities

"Het bepalen van de meerwaarde ('merit') van datgene wat geëvalueerd wordt" (M. Scriven)

"Evaluation can be viewed as a structured process that creates and synthesizes information intended to reduce the level of uncertainty for stakeholders about a given program or policy. It is intended to answer questions or test hypotheses, the results of which are then incorporated into the information bases used by those who have a stake in the program or policy."
(McDavid & Hawthorn)

Evaluatieproces: de standaardstappen

1. STRUCTURERING: selectie van evaluatievragen, evaluatiecriteria en -technieken
2. DATAVERZAMELING: kwantitatief / kwalitatief
3. DATA-ANALYSE
4. BEOORDELING: waarden toekennen

→ *Bij elke stap behoren bepaalde technieken (studiedag 2)*

5. COMMUNICATIE & RAPPORTERING: resultaten, conclusies en beleidsaanbevelingen

Afbakening van beleidsevaluatie

	Opzet	Omvattend	Permanent	Proces Scope	Output Scope	Effect Scope	Impact Scope	Causale Attributie
Audit	Controle	Ja	(Ja)	Ja	Ja	(Neen)	(Neen)	Neen
Prestatiemeting / Monitoring	Opvolgen	Ja	Ja	Ja	Ja	(Ja)	(Ja)	Neen
Evaluatie	Meerwaarde bepalen	Ja	Neen	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja

(Widmer, 2005)

Vraag en aanbod in historisch perspectief

- Eerste mijlpalen in de Verenigde Staten
 - Jaren '30, onderwijssector (R. Tyler)
 - Jaren '40 en '50: lokale, interne evaluaties
 - Jaren '60: zoektocht naar afstemming tussen vraag (behoeften) en aanbod (methodiek)
 - Vanaf eind jaren '60, begin jaren '70: nieuwe dynamiek en benaderingen, uitwaaiering naar andere beleidssectoren, ontwikkeling van standaarden
 - Recent: ook private actoren aan aanbodzijde, theorie- en praktijkveld in expansie

Vraag en aanbod in historisch perspectief

➤ EUROPA

- Vanaf eind jaren '60, begin jaren '70: groeiende aandacht voor beleidsevaluatie, ontstaan van een evaluatiecultuur in 1ste kopgroep van landen
- Jaren '80: enkele landen komen aansluiten
- Eind jaren '90: 2de golf met peloton van landen
- Oversijpelingseffecten naar tal van beleidsectoren

- Verklaringen: interne vs. externe druk
- Katalysatorfunctie van EU, EES, OESO
- Geen verschillende evaluatieculturen of -modellen in Europa: trend naar convergentie (J. Toulemonde)
(studiedag 3)

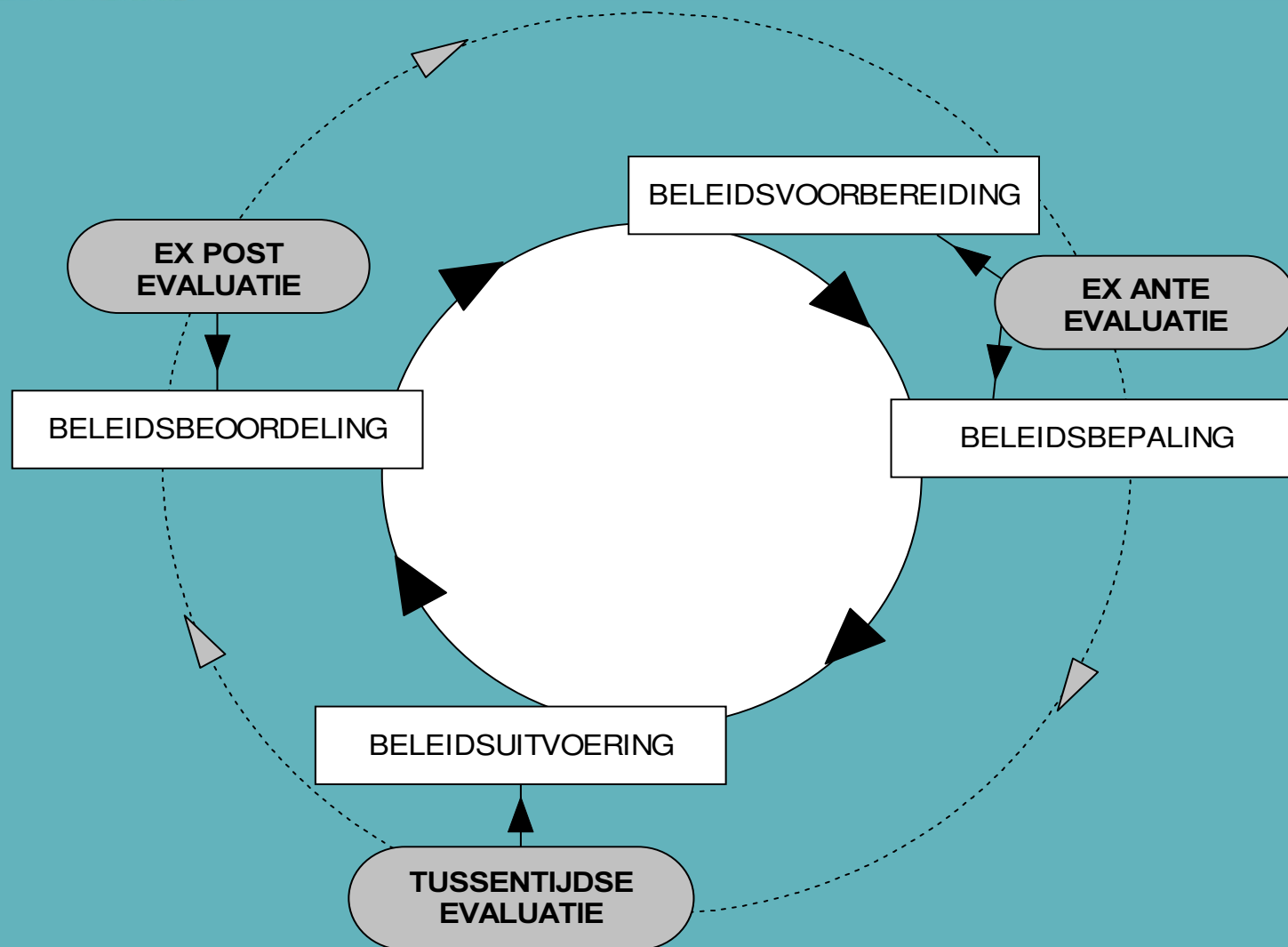

Motieven voor het evalueren van beleid

- Beleidsplanning ondersteunen
 - Opvolging van implementatie en institutionele ontwikkeling
 - Verantwoording
 - Beleidsleren
- Evaluatie doorheen de beleidscyclus

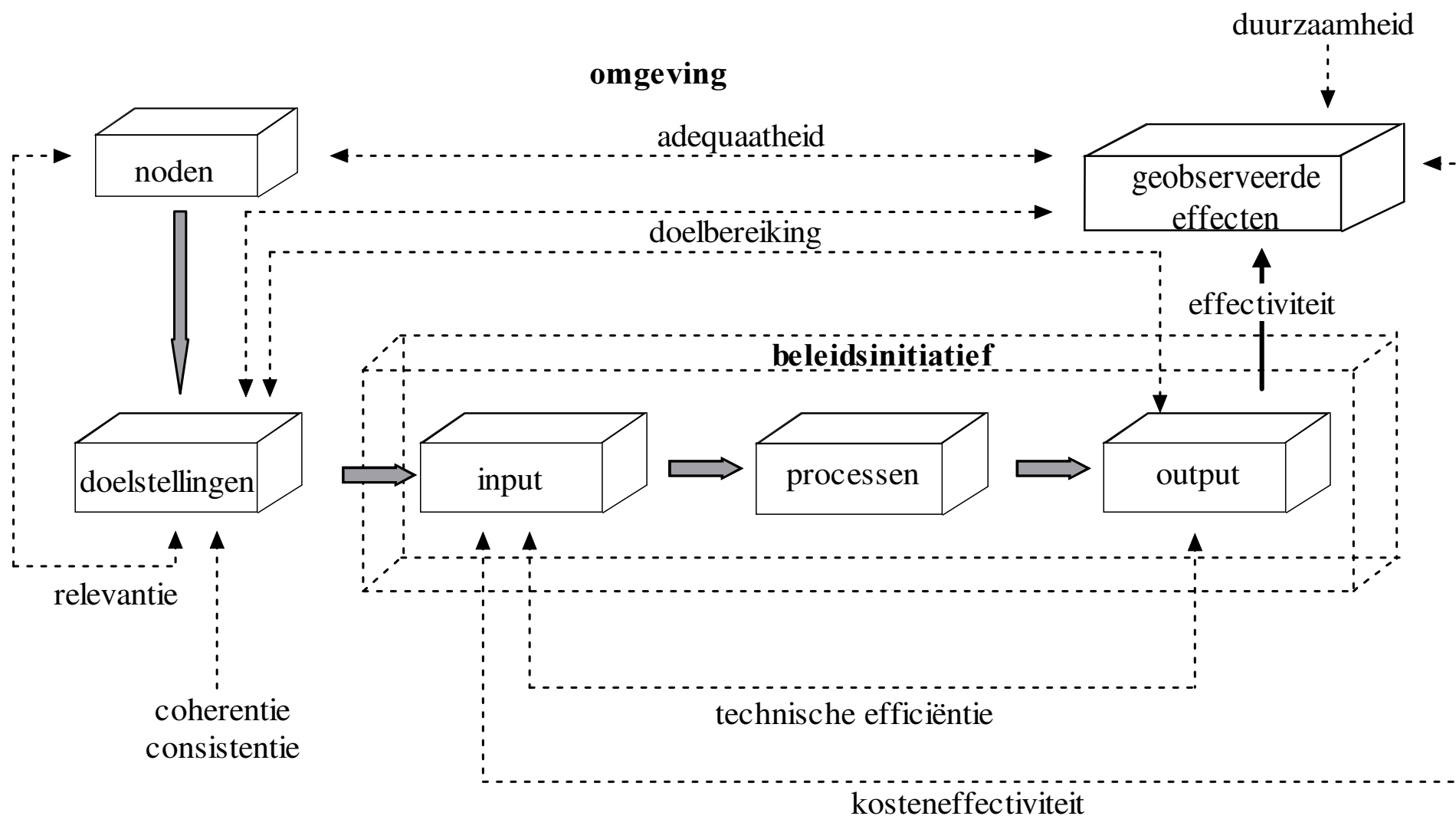

Evaluatie doorheen de beleidscyclus

Evaluatiecriteria en -vragen

Ex ante evaluatie

- Is het beleid relevant?
- Is de achterliggende beleidslogica solide?
- Is het beleid coherent en consistent?
- Implementatie van het beleid goed gepland?
- Verwachte effecten en impact (LT)?
- Afwegen van beleidsalternatieven

Ex post evaluatie

- Doelbereiking (operationeel / strategisch)?
- **Heeft het beleid effect?**
- Duurzaamheid van beleidseffecten?
- Hoofdeffecten – neveneffecten?
- Gewenste – ongewenste effecten?
- Vastgestelde effecten vs. noden?

Samenhang motieven, types en focus

Ex ante	Ondersteunen van beleidsplanning Beleidsleren	Beleidsinhoud
Tussentijds	Opvolgen van implementatie Beleidsleren	
Ex post	Verantwoording Beleidsleren	Beleidsimpact

Vraag en aanbod in toekomstperspectief

- Een groeiende vraag naar beleidsevaluatie
 - In verschillende beleidssectoren
 - Op verschillende bestuursniveaus
 - Beter Bestuurlijk Beleid
 - Gemeente- en provinciedecreet
 - Europa
 - Evaluatie van domeinoverschrijdend beleid
 - Evaluatie van interbestuurlijk beleid

Vraag en aanbod in toekomstperspectief

- Nood aan een aangepaste evaluatiecapaciteit
 - Beperkt aantal sectoren en instanties met ervaring en expertise
 - Beperkte opleidings- en vormingsmogelijkheden
 - Intern en extern aanbod
 - Steeds nood aan een evaluatiecapaciteit binnen de administratie

Vraag en aanbod in toekomstperspectief

- Nood aan netwerking
 - Vraag en aanbod bijeen brengen
 - Uitwisseling van ervaring, kennis en ideeën
 - Naar een rijpere evaluatiecultuur

- Aandacht voor beleidsevaluatie en:
 - de diversiteit aan motieven
 - synergieën in evaluatiecapaciteit tussen sectoren en bestuursniveaus
 - de koppelingen met het beleidsproces (ex ante, tussentijds, ex post) en met monitoring

Meer info

K.U. Leuven

Instituut voor de Overheid

Anneke Heylen & Inge Vermeulen

E. Van Evenstraat 2a

B-3000 Leuven

0032 16 32 32 70

io@soc.kuleuven.be

www.instituutvoordeoverheid.be

bart.depeuter@soc.kuleuven.be

joris.desmedt@soc.kuleuven.be